

Ο Γιασάρ Γιακίς, πρόεδρος της τουρκικής επιτροπής εναρμόνισης με την ΕΕ, αναχωρεί σήμερα από τη Θράκη για την Κωνσταντινούπολη ύστερα από διήμερη επίσκεψη κατά την οποία προκάλεσε αντιδράσεις επειδή με το «καλημέρα σας» αποκάλυψε την εκεί μειονότητα «τουρκική». Στη συνέντευξή του στο «Βήμα» ζητεί από την Αθήνα να μην κατηγορεί την

Τουρκία για παραβιάσεις του ελληνικού εναερίου χώρου χωρίς να διευκρινίζει στα πόσα ακριβώς μίλια από τα ελληνικά νησιά σημειώθηκαν οι παραβιάσεις αυτές. Οσον αφορά την ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας, αξιώνει από την Αθήνα να πει στους Ελληνοκυπρίους να μην εγείρουν το άνοιγμα των τουρκικών λιμανιών στα κυπριακά πλοία σε κάθε «άσχετο»

κεφάλαιο που συζητείται στην εντάξιακή πορεία της Τουρκίας. Ο πρώην υπουργός Εξωτερικών (μεταξύ των κκ. Τζεμ και Γκιουλ) είναι βουλευτής του κυβερνώντος κόμματος στην Τουρκία. Επισκέφθηκε την Αθήνα την περασμένη Τετάρτη. Τον συναντήσαμε την επομένη στην τουρκική πρεσβεία λίγο προτού αναχωρήσει για τη Θράκη.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

«Αν συμφωνήσουμε για τα χωρικά ύδατα, θα εκλείψει το casus belli»

Ο πρόεδρος της τουρκικής επιτροπής εναρμόνισης με την ΕΕ Γιασάρ Γιακίς μιλάει στο «Βήμα»

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗΝ ΤΑΝΙΑ ΜΠΟΖΑΝΙΝΟΥ

– Τι συζητήσατε με την κυρία Μπακογιάννη;

«Τρόπους για να ενισχύσουμε την ισχυρή φιλία μεταξύ Τουρκίας και Ελλάδας. Βρήκαμε πολλά κοινά σημεία. Αρκετά είναι γνωστά, δεν εφευρίσκουμε τον τροχό. Επαναλάβαμε την αποφασιστικότητά μας να συνεχίσουμε σε αυτόν τον δρόμο. Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις βρίσκονται στον σωστό δρόμο και θα ήταν κρίμα να μπλοκαριστούν από μη αναγκαία πράγματα».

– Ποια εννοείτε;

«Για παράδειγμα, οι διερευνητικές επαφές είχαν σημειώσει πρόοδο αλλά επιβραδύνθηκαν. Πιστεύω ότι η ετοιμότητα που διοχετευόταν σε αυτή την προσπάθεια μειώθηκε λόγω της αλλαγής κυβέρνησης στην Ελλάδα».

– Τι ζητάτε από την Αθήνα στην πορεία σας προς την ΕΕ;

«Η ΕΕ πηγαίνει πέρα από τα κριτήρια της Κοπεγχάγης και του Μάαστριχτ και προσθέτει μια πολιτική διάσταση στην ένταξη της Τουρκίας. Αυτό είδαμε την περασμένη εβδομάδα, όταν συζητήθηκε το κεφάλαιο Επιστήμη και Έρευνα. Όταν συζητάς Επιστήμη και Έρευνα, πρέπει να συζητάς ακριβώς αυτό. Όταν όμως λες “δεν αρχίζω διαπραγματεύσεις για την αλιεία αν δεν αναγνωρίσεις τη γενοκτονία των Αρμενίων”, είναι άσχετο. Ομοίως στην Επιστήμη και Έρευνα δεν έχει σχέση το Κυπριακό και το άνοιγμα των τουρκικών λιμανιών. Αναμένουμε από την Αθήνα να πει στους Ελληνοκυπρίους: “Η Επιστήμη και η Έρευνα είναι άσχετες με τα λιμάνια”».

– Γιατί η Τουρκία δεν αίρει το casus belli ως κίνηση καλής θέλησης;

«Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις έχουν πολλές διαστάσεις και αποτελούν ένα πακέτο. Η ατμόσφαιρα πρέπει να είναι η σωστή για τέτοιες αποφάσεις. Η τουρκική Εθνοσυνέλευση υιοθέτησε το casus belli μία ημέρα αφότου το ελληνικό Κοινοβούλιο έδωσε στην κυβέρνηση το πράσινο φως να επεκτείνει τα ελληνικά χωρικά ύδατα στα 12 ν.μ. Αν συμβεί αυτό, θα καλύψουν το 80% του Αιγαίου και ένα τουρκικό πλοίο που θα θέλει να πάει από τον Μαρμαρά στη Σμύρνη θα μπαίνει δύο ή τρεις φορές σε ελληνικά χωρικά ύδατα. Το κακό με αυτό είναι ότι κάθε φορά θα πρέπει να περνάει από πολύωρο έλεγχο από την ελληνική ακτοφυλακή. Δεν είναι πρακτικό.

Όλα είναι συνδεδεμένα. Αν συμφωνήσουμε μια και καλή για το εύρος των χωρικών υδάτων – δημιουργικές λύσεις συζητήθηκαν επ’ αυτού στις διερευνητικές επαφές –, το ζήτημα του casus belli θα εκλείψει και θα ανοίξει ο δρόμος για πολλά άλλα πράγματα».

– Εν τω μεταξύ δεν ανησυχείτε ότι μπορεί να προκληθεί θερμό επεισόδιο στο Αιγαίο;

«Ναι, ανησυχώ. Αν καθόμαστε άπραγοι και περιμένουμε, τότε θα συμβαίνουν περιστατικά όπως εκείνο που κόστισε πρόσφατα τη ζωή στον ελληνικό πιλότο. Δράττομαι της ευκαιρίας για να συλλυπηθώ την οικογένειά για

τον χαμό του, ο οποίος έγινε για το τίποτα. Για το τίποτα. Συμφωνώ με τον πρώην Πρόεδρο κ. Στεφανόπουλο. Εχω την εντύπωση ότι όλο και περισσότεροι Έλληνες φίλοι μας έχουν το θάρρος να αναφερθούν δημοσίως σε πράγματα όπως η διαφορά ανάμεσα στον διεθνή εναερίο χώρο και στον ελληνικό την οποία περιέγραψε στο άρθρο του ο κ. Στεφανόπουλος. Στον διεθνή εναερίο χώρο η Ελλάδα έχει ευθύνη για τον έλεγχο της εναερίας κυκλοφορίας, όχι όμως και κυριαρχικά δικαιώματα. Το ατυχές περιστατικό συνέβη στον διεθνή εναερίο χώρο και το ελληνικό αεροσκάφος χτύπησε το τουρκικό από πίσω. Αυτό αποτελεί παραβίαση πολλών κανόνων. Συνέβη επειδή υπάρ-

χουν πολλές παρανοήσεις για το θέμα. Όλα πρέπει να δίνονται στο σωστό τους πλαίσιο. Όταν οι Έλληνες φίλοι κατηγορούν την Τουρκία ότι διαπράττει παραβιάσεις του ελληνικού εναερίου χώρου χωρίς να λένε στα

«Ανησυχώ για ένα θερμό επεισόδιο στο Αιγαίο. Αν καθόμαστε άπραγοι, τότε θα συμβαίνουν περιστατικά όπως αυτό της Καρπάθου»

πόσα μίλια τα τουρκικά αεροσκάφη πλησίασαν τα νησιά, τότε έχω αμφιβολίες. Διότι μπορεί να είναι μεταξύ 6 και 10 μιλίων, το οποίο δεν συνιστά παραβίαση. Αυτό το ανέφερε για πρώτη φορά στο άρθρο του ο κ. Στεφανόπουλος».

– Ποια η σκοπιμότητα της επίσκεψής σας στη Θράκη;

«Κάνουμε ακριβώς αυτό που κάνουν οι Έλληνες φίλοι μας όταν έρχονται στην Κωνσταντινούπολη και επισκέπτονται την εκεί ελληνική κοινότητα, τίποτε περισσότερο και τίποτε λιγότερο».

– Πώς απευθύνεστε στη μειονότητα της Θράκης και τι της λέτε; «Φίλοι μου, Έλληνες πολίτες τουρκικής καταγωγής, θέλουμε να είστε κα-

λοί πολίτες της Ελλάδας, να συμβάλλετε στη σταθερότητα και στην ευημερία της και να επωφεληθείτε από αυτή την ευημερία».

– Θεωρείτε ότι υπάρχει κάποιο ειδικό πρόβλημα με τη μουσουλμανική μειονότητα;

«Στην πραγματικότητα θέλουμε να μάθουμε πώς πρέπει να συμπεριφερόμαστε στις μειονότητες μας εξετάζοντας τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη-μέλη της ΕΕ συμπεριφέρονται στις δικές τους. Αν η Ελλάδα κάνει κάτι καλύτερο από εμάς, πρέπει να την αναγράφουμε».

– Όταν ήσασταν υπουργός Εξωτερικών είχατε προειδοποιήσει ότι η Τουρκία θα μπορούσε να κατηγορηθεί ότι κατέχει τμήμα ευρωπαϊκού εδάφους. Σήμερα θεωρείτε αναγκαία την παρουσία τουρκικών στρατευμάτων στην Κύπρο;

«Εκείνη η δήλωση διαστρεβλώθηκε. Ενώ είπα ότι μια ευρωπαϊκή χώρα θα μπορούσε να έλεγε “δεν αρχίζουμε διαπραγματεύσεις όσο τουρκικά στρατεύματα παραμένουν στην Κύπρο”, δόθηκε η εντύπωση ότι χαρακτήρισα “δύναμη κατοχής” τον τουρκικό στρατό. Το Σχέδιο Αναν περιείχε προβλέψεις για την απόσυρση των στρατευμάτων σε 18ετή περίοδο αλλά οι Ελληνοκύπριοι το απέρριψαν. Με άλλα λόγια, αν ρωτήσετε ποια πλευρά εμποδίζει την απόσυρση των στρατευμάτων, θα σας πω “οι Ελληνοκύπριοι”».

– Η Αγκυρα συνδέει από τη μία πλευρά την εφαρμογή της τελωνειακής ένωσης Τουρκίας - Κύπρου με την άρση της απομόνωσης των Τουρκοκυπρίων αλλά από την άλλη παραπονιέται, διά στόματος του κ. Γκιουλ, ότι η ενταξιακή διαδικασία της μετατρέπεται σε διαδικασία επίλυσης του Κυπριακού.

«Ζητάμε από την ΕΕ να εφαρμόσει μια απόφαση που έλαβε στις 26 Απριλίου 2004, δύο ημέρες μετά τα δημοψηφίσματα στην Κύπρο: να άρει το εμπάργκο εναντίον των Τουρκοκυπρίων. Εμείς δηλώνουμε έτοιμοι να ανοίξουμε τα τουρκικά λιμάνια στα κυπριακά πλοία αν η ΕΕ ταυτόχρονα εφαρμόσει τη δική της απόφαση. Η ΕΕ λέει ότι η δική μας υποχρέωση είναι διεθνής και απορρέει από τις συνθήκες ενώ η δική της είναι εσωτερική. Ακόμη και αν αποσυνδέσουμε τα δύο ζητήματα, δεν σημαίνει ότι η ΕΕ απαλλάσσεται από την υποχρέωση να εφαρμόσει την απόφασή της».

– Δεν είναι όμως η ΕΕ εκείνη που βρίσκεται μπροστά της το Κυπριακό σε κάθε βήμα της ενταξιακής διαδικασίας.

«Στην πραγματικότητα, το πρόβλημα μπήκε στην ευρωπαϊκή ατζέντα όταν οι Ελληνοκύπριοι έγιναν δεκτοί στην ΕΕ, παρ’ ότι απέρριψαν το Σχέδιο Αναν, το οποίο θα επέτρεπε την ένταξη μιας επανενωμένης Κύπρου. Εμείς λέμε ότι θα αναγνωρίζαμε την Κύπρο μόλις εντασσόταν επανενωμένη στην ΕΕ, όπως προβλεπόταν από το Σχέδιο Αναν το οποίο υποστήριζε η ΕΕ. Υπάρχει ανακολουθία στην ευρωπαϊκή στάση».

«Είμαστε έτοιμοι να ανοίξουμε τα τουρκικά λιμάνια στα κυπριακά πλοία αν η ΕΕ ταυτόχρονα άρει το εμπάργκο εναντίον των Τουρκοκυπρίων»

«Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις βρίσκονται στον σωστό δρόμο και θα ήταν κρίμα να μπλοκαριστούν από μη αναγκαία πράγματα»